

**Rondetafelgesprek over
certificeren, leren en registreren**

Kaf van koren scheiden

In het nieuwe certificeringschema arbodeskundigen blijft na- en bijscholing een verplicht onderdeel. Maar wat heb je aan certificatie? En is het aanbod aan na- en bijscholing wel voldoende op peil? "Opleidingen die iedereen toelaten, verstieren de markt."

tekst Walter Baardemans

De hoop bestond dat het nieuwe certificeringsschema arbodeskundigen 1 juli 2015 van kracht zou kunnen worden. “Dat gaat toch niet lukken”, zegt Huib Arts, bestuurslid van Stichting Beheer Certificering Deskundigen (BCD). De publicatie in de Staatscourant laat nog even op zich wachten. Arts: “We hebben er vertrouwen in dat het niet heel veel later wordt.”

Het toekomstige certificatieschema arbodeskundigen is onderwerp van een rondetafelgesprek, georganiseerd door Vakblad Arbo. Naast Huib Arts zijn aangeschoven: Harry Tweehuysen (bestuurslid BCD), Paul van Embden (certificeringsinstelling Hobéon SKO), Wim van Alphen (directeur PHOV), Ronald Meijer (directeur Copla), Kees Roelofs (voorzitter projectgroep Register Veiligheidskundigen), Petra Scheffers (coördinator projectgroep Register Veiligheidskundigen) en Dirk Muis (als ‘gebruiker’ lid van de klankbordgroep Register Veiligheidskundigen, en veiligheidskundige bij Imtech).

Om voor (her)certificatie in aanmerking te komen, moeten (kern)deskundigen volgens het nieuwe schema een portfolio opstellen, na- en bijscholingsactiviteiten volgen en intercollegiale toetsing organiseren (zie ‘Met collega’s aan de keukentafel’ in Vakblad Arbo 4/2015). De nieuwe werkervaringseis staat op vijf jaar minimaal 400 uur per jaar relevante werkervaring (minimaal hbo-niveau). Arts: “Het gaat erom dat je op voldoende niveau je werkzaamheden hebt verricht. Als je dat niet kunt aantonen, ga je je certificaat nadrukkelijk niet halen.”

Kwaliteit

Toch biedt certificatie geen garantie voor kwaliteit, meent Wim van Alphen. Andersom kan de niet-gecertificeerde deskundige

Huib Arts:
‘Je wilt dat je oudere huisarts ook handelt volgens de nieuwste vakinhoudelijke inzichten’

wel degelijk ook kwaliteit leveren, stelt hij. Kees Roelofs is dat met hem eens: “Iedereen heeft een eigen verantwoordelijkheid om zijn vak op het hoogste niveau uit te voeren en kennis bij te houden. Ik ben niet-gecertificeerd en toch maximaal bezig met mijn vak. Heb je daar certificering voor nodig? Nee.” Dirk Muis: “Het is wel een mooie manier om systematisch te kunnen toetsen of iemand op niveau dat werk kan doen. Het biedt geen garantie voor kwaliteit, maar maakt deskundigheid voor

Kees Roelofs:
‘Ik ben niet-gecertificeerd en toch maximaal bezig met mijn vak’

buitenstaanders wellicht iets inzichtelijker.” Wim van Alphen: “Die kwaliteit zit in jezelf. Als je inhoud- en procesgedreven bent, zorg je dat je je deskundigheid op peil houdt.” Harry Tweehuysen: “In dat geval heb je de prikkel van certificering niet meteen nodig, maar formaliseert het wat je toch al doet.” Huib Arts vult zijn collega binnen de BCD aan: “De beroepsverenigingen willen dat mensen zich blijven na- en bijscholen en zich in intercollegiale toetsing kwetsbaar durven op te stellen. Er is een grote groep oudere professionals. Je wilt niet dat je oudere huisarts voor elke kwaal een pot pillen voorschrijft, je wilt dat hij handelt volgens de nieuwste vakinhoudelijke inzichten.” Van Alphen: “Voor mensen die deze gedrevenheid minder hebben, is het misschien goed dat er certificering is. Maar certificering is geen APK; de klant vraagt er niet naar.” Er is aan tafel weinig vrees dat eisen in het certificatieschema fraudegevoelig zijn. Als iemand de intercollegiale toetsing al fictief op touw wil zetten, volgt er in het nieuwe schema altijd nog een examen. Paul van Embden van het certificerende Hobéon SKO, verantwoordelijk voor het examen: “Tijdens het examen moet je iets kunnen vertellen over jouw casus en de keuzes die je daarin hebt gemaakt. Je moet wel de antwoorden weten. Als je wilt frauderen, vraag ik me sowieso af waar je mee bezig bent.” Petra Scheffers: “Dat is echt een verkeerde »

Harry Tweehuysen: 'Vakmensen op dit niveau zijn altijd leergierig'

insteek. Het papiertje alleen moet niet de drijfveer zijn." Huib Arts: "We hopen dat het certificaat iets is waar mensen trots op zijn. Zo zetten we het ook neer richting de achterban."

Toegelaten opleidingen

Dirk Muis plaatst kritische kanttekeningen bij het niveau van een deel van de initiële opleidingen. Als er in het werk problemen zijn met de kwaliteit, is dit vooral te wijten aan het schuiven met de instroomeisen bij de opleidingen, meent hij. Muis: "Als je voor een hvk-opleiding niet het gewenste startniveau hebt, kun je straks het werk niet goed doen. Een betere selectie aan de poort zou voor bewaking van de kwaliteit kunnen zorgen." Wim van Alphen reageert: "Er zijn te veel opleidingen bijgekomen. Het aantal hvk'ers dat per jaar de opleidingen verlaat, is de laatste jaren verdrievoudigd tot zo'n 120 per jaar. Het aantal afgestudeerde mvk'ers ligt jaarlijks rond de driehonderd. Opleidingen die iedereen toelaten, verstieren de markt. Wij wijzen ieder jaar behoorlijk wat mensen af, maar die stromen naadloos andere opleidingen binnen. Wij vinden dat we een niveau hoog te houden hebben. Je bent er niet bij gebaat om veel zwakken op de markt te zetten met een slecht niveau." Kees Roelofs: "Iemand meende onlangs op academisch niveau te acteren omdat hij mvk- en hvk-cursussen had gevolgd, maar zijn hoogst genoten vooropleiding bleek LTS." Ronald Meijer: "Opleidingen suggereren soms ook gewoon mvk- of hvk-niveau,

Ronald Meijer: 'Opleidingen suggereren soms mvk- of hvk-niveau, maar het ontbreekt aan eisen'

maar het ontbreekt aan eisen." Huib Arts: "Die staan straks in het nieuwe certificeringsstelsel. De Stichting BCD geeft aan welke (post HBO-)opleidingen een dusdanig niveau hebben dat verwacht mag worden dat iemand die de opleiding heeft afgerond, ook op het voor een kerndeskundige vereiste niveau zal gaan functioneren. BCD stelt, in nauwe samenspraak met beroepsverenigingen BA&O, NVvA en NVVK, de minimum uitstroomseisen vast voor deze zogenoemde 'toegelaten opleidingen'. Elke opleiding die als 'toegelaten opleiding' door het leven wil gaan, zal op basis van die eisen al dan niet periodiek worden geaccrediteerd. Hierdoor ontstaat veel meer duidelijkheid over de kwaliteit van de opleidingen."

Volgens Arts kan daarnaast, bij twijfel over een individuele kandidaat die geen 'toegelaten opleiding' heeft gevolgd, een assessment duidelijkheid scheppen over het werk- en denkniveau. Dat gebeurt volgens Paul van Embden (Hobéon SKO) en Ronald Meijer met enige regelmaat.

Paul van Embden: 'Op het examen moet je iets kunnen vertellen over de keuzes in jouw casus'

Oppervlakkig

In het certificeringsschema blijft na- en bijscholing een vaste eis. Volgens Ronald Meijer komen veiligheidkundigen niet specifiek om die reden naar zijn cursussen. "Een klein deel komt vanwege certificering, maar de meerderheid volgt de cursussen en trainingen zonder certificeringstraject." Dat is ook de ervaring van Harry Tweehuysen: "Vakmensen op dit niveau zijn altijd leergierig. Mensen gaan graag naar na- en bijscholing." Maar ook de na- en bijscholing kan beter, meent Muis. Volgens hem komt het te vaak voor dat ervaren veiligheidkundigen een cursus afsluiten zonder echt nieuwe inzichten te hebben opgedaan. Wim van Alphen: "Dat zijn veelal oppervlakkiger cursussen van twee of drie dagen door commerciële bureaus. Er zijn wel degelijk diepgaander cursussen, maar die duren vijf of zes dagen. Als het opleidingsbudget beperkt is, heb je de keuze: wat vaker, maar oppervlakkiger of één keer een cursus met meer diepgang." Ronald Meijer: "Wij splitsen onderwerpen op in korte blokken om dieper op de stof in te gaan. Voor veel mensen is een cursus van zes dagen gewoon te lang; dat

Wim van Alphen: 'Opleidingen die iedereen toelaten, verstieren de markt'

valt niet te combineren met hun werk. Daar is helaas gewoon geen markt voor." Petra Scheffers: "Er valt dus nog wel iets te winnen, zo te horen." Huib Arts: "Ik wil dat wel wat nuanceren. Ik kom zelden op een congres waar ik niets leer. Dat kan natuurlijk aan mij liggen, maar dat geloof ik niet."

Kees Roelofs pleit ervoor niet alleen verticaal te denken. De NVVK wil bijvoorbeeld de groep mvk'ers meer mogelijkheden bieden om zich ook in de breedte te ontwikkelen. Roelofs: "Veel mvk'ers hebben behoefte aan betere onderzoeksvaardigheden. Wij denken erover iets te organiseren waardoor mvk'ers ook in de breedte kunnen groeien en vaardigheden ontwikkelen om hun werk goed te kunnen doen. Ook in het vak mvk is voor sommigen heel veel te leren en te bereiken."

Petra Scheffers: 'Het Register Veiligheids- kundigen is een etalage waarin iemand zichzelf positioneert'

Ronald Meijer: "Wij bieden met andere opleiders via de Stichting www.svkregister.nl mvk'ers de mogelijkheid om zich laagdrempelig in kwaliteit te onderscheiden. Er is behoefte om het kaf van het koren te scheiden, zonder dat mvk'ers direct een zwaar certificerings- of registratietraject hoeven te doorlopen."

Register Veiligheidskundigen

Terug naar de certificering op minimaal hbo-niveau. En het nieuwe Register Veiligheidskundigen dat momenteel in de maak is. Voor opname in het nieuwe register moeten veilig-

heidskundigen voldoen aan voorwaarden, afhankelijk van vooropleiding, vakopleiding of assessment. Even bestond de vrees dat certificatie niet automatisch toegang gaf tot het nieuwe Register Veiligheidskundigen, maar Kees Roelofs en de aanwezige BCD-leden halen die angel eruit. Roelofs: "We willen gezamenlijk voorkomen dat deskundigen een dubbel traject moeten doorlopen en betalen. Wij willen dat niet en de Stichting Beheer Deskundigen wil dat ook niet. We moeten de details nog uitwerken, maar het doel is ervoor te zorgen dat mensen die een certificeringstraject doorlopen op het gebied van arbeidsveiligheid, ook toegang krijgen in het Register Veiligheidskundigen." Arts: "Bestuurlijk is afgesproken dat het niet anders kan dan dat je je als gecertificeerd deskundige ook in het Register kunt laten vermelden voor het deel arbeidsomstandigheden."

Net als bij certificatie, duikt ook rondom het Register Veiligheidskundigen de vraag op 'waarom zou je het willen?'.

Dirk Muis: 'Het komt te vaak voor dat ervaren veiligheids- kundigen een cursus afsluiten zonder echt nieuwe inzichten'

Wim van Alphen: "Geen marktpartij vraagt of je geregistreerd bent." Kees Roelofs: "Wij benaderen het positief. We willen kijken welke kansen het biedt voor onze professionals." Petra Scheffers: "Het is een etalage waarin iemand zichzelf positioneert en waarin hij zijn deskundigheid kan aangeven. Dat doet een beroep op de eigen verantwoordelijkheid van deskundigen, want je moet dat wel waarmaken. Ook vanuit het oogpunt van eventuele aansprakelijkheid. Het is net als bij certificeren en leren: je probeert het kaf van het koren te scheiden."

Omdat de BA&O en NVvA geen andere domeinen kennen dan arbeidsomstandigheden, is er voor hen geen reden om een register op te zetten, naast het certificaat dat voor kern-deskundigen wordt uitgegeven. «